WARTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VII. Kraków, piątek 21 listopada 1924 Nr. 261

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123 w Krakowie 400.630.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcya nie zwraca. Za ... Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75. gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

O krok naprzód.

Kraków, 20 listopada

(fr) W innem miejscu dzisiejszego numeru podajemy według zapodań oddziału wiedeńskiego Żyd. Ajencyi Telegraficznej wyciągi ze sprawozdania, jakie komisya mandatowa przesłała Radzie Ligi w sprawie mandatu angielskiego nad Palestyną. Sprawozdanie to zasługuje ze wszech miar na głęboką uwagę tem więcej, ileże przeciwnicy żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie czynią w związku z niemi tu i ówdzie próby wydobycia zeń konkluzyi zgoła niezgodnych ze stanem faktycznym. Z tego też źródła pochodzą zapewne przemycane w ostatnim czasie w prasie, także i polskiej, tu i ówdzie wiadomości o podobnych „senzacyach", jak „Liga narodów za ograniczeniem imigracyi żydowskiej do Palestyny" itp. wiadomości, których rozsiewaniu kres wreszcie położy ogłoszone sprawozdanie, stanowiące wynik obrad komisyi mandatowej Ligi narodów w dniach 28, 29 i 30 października.

Dzięki swej poważnej i objektywnej działalności zdobyła sobie komisya mandatowa duży autorytet u państw mandatowych, a jej opinia wielkiego nabiera znaczenia. Tem znamienniejsza jest też ta opinia w chwili obecnej, ileże komisya mandatowa po raz pierwszy wypowiada się o działalności mandataryusza w Palestynie w ogóle, a o żydowskiej siedzibie narodowej w szczególności, po raz pierwszy mimo, iż zarząd cywilny zaprowadziła Anglia w Palestynie jeszcze w dniu 1go lipca 1920 r. Fakt opóźnienia tej kontroli tłumaczyć należy tem, iż formalne zatwierdzenie aktu powierzenia Anglii mandatu nad Palestyną nastąpiło dopiero we wrześniu 1923 roku. A choć więc formalnie mandat obowiązuje zaledwie jeden rok, mimo to Anglia przedłożyła komisyi sprawozdanie z działalności zarządu cywilnego w Palestynie w ostatnim czteroletnim okresie. Sprawozdanie zarządu palestyńskiego uzupełnia względnie oświetla memoryał Organizacyi Syonistycznej, pełniącej dotąd funkcye Jewish Agency. Pendant do obu aktów, a więc sprawozdania mandataryusza i memoryału Organizacyi Syonistycznej stanowił memoryał Egzekutywy arabskiej, zawierający pretensye skrajnego nacyonalistycznego skrzydła Arabów palestyńskich.

Komisya mandatowa posiadała zatem obfity materyał, który pozwolił jej zbadać wszechstronnie sprawę palestyńską. Tem dosadniejszy musi być efekt opinii, jaką wydała. A w tej jej opinii najdonioślejszy jest dla nas ten ustęp sprawozdania, w którym komisya stwierdza, że niedopuszczalna jest opozycya przeciw właściwemu celowi mandatu, niedopuszczalne jest ułatwianie a więc tolerowanie takiej opozycyi. W tej ogłędnej, negatywnej wprawdzie formie wypowiada się komisya mandatowa Ligi narodów przypominając mandataryuszowi w właściwym czasie, że jego zarząd cywilny nie powinien w swej działalności odbiegać od zadań zakreślonych mandatem, który nakazuje odbudowę żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie. Powtarzamy: przypomnienie komisyi nastąpiło we właściwym czasie. Bo jeśli trzeba przyznać mandataryuszowi, że jego wysiłki dla podniesienia Palestyny, jej stanu zdrowotnego i jej dróg komunikacyjnych nie są bynajmniej małe, jeśli trzeba dalej przyznać mandataryuszowi, że wiele uczynił dla podniesienia poziomu ludności, jest stanu kulturalnego, a przedewszystkiem dla utrzymania porządku w kraju, to jednak trudno zaoszczędzić zarzutu, że minimalne były jego świadczenia na rzecz istotnego celu mandatu: stworzenia warunków politycznych, gospodarczych i administracyjnych dla przyspieszenia tempa odbudowy żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie. W tym kierunku zarząd cywilny nie stanął na zupełnej wysokości zadania.

To przypomnienie ma jednak daleko większe znaczenie. Wpływu jego nie można ograniczyć tylko w stosunku do mandataryusza. Słów sprawozdania nie należy kierować tylko pod adresem zarządu cywilnego. Są one bowiem także wyraźną r e k w i ą pod adresem opozycyi arabskiej, która nie zdoła powstrzymać tempa odbudowy żydowskiej Palestyny, jeśli głos komisyi mandatowej usłyszy także, a raczej p r z e d e w s z y s t k i e m cały naród żydowski.

Jeśli kiedykolwiek zdołano wyraźniej uplastycznić wartość pracy realnej, doniosłość stwarzania faktów dokonanych — to stało się to właśnie na posiedzeniu komisyi mandatowej, gdy badano tam dorobek Organizacyi Syonistycznej w Palestynie. Na posiedzeniu komisyi mandatowej nie decydował tylko ten lub ów artykuł tekstu mandatu, ale w nie mniejszej mierze, a może przeważył na szali dorobek pracy syonistycznej ostatnich czterech lat. Emek, Nahalal, Bejt Alfa a nawet Tel-Awiw znajdują swój oddźwięk i w polityce, a także w Genewie. O tem w tym podniosłym czasie wysiłków i zmagań Żyd każdy pamiętać powinien!

Prace komisyi reparacyjnej.

Rozdział długów niemieckich na państwa sukcesyjne. — Przedwojenne renty austryacko-węgierskie.

Paryż, 19. 11 PAT. Komisya reparacyjna zebrała się wczoraj pod przewodnictwem Barthou aby w myśl artykułu 252 traktatu wersalskiego dokonać rozdziału długów publicznych Niemiec z czasów przedwojennych między państwa sukcesyjne. Udział w tych długach określono w następujący sposób: Belgia 640.609 marek złotych, Gdańsk 3,763.729 marek zł, Czechosłowacya 242.879 m. zł, Polska (za Górny Śląsk) 1,750.361 m. zł., Polska za inne obszary 17,127.433 marek złotych.

* * *

Paryż, 19. 11 PAT. Komisya reparacyjna w dalszym ciągu swego wczorajszego posiedzenia przyjęła do wiadomości protokół podpisany w Insbruku dnia 25 czerwca roku 1923 między przedstawicielami posiadaczy przedwojennych rent państwowych austryackich i węgierskich a delegatami państw sukcesyjnych i cesyjnych byłego cesarstwa austryackiego i królestwa węgierskiego. Wreszcie komisya przyjęła do wiadomości fakt utworzenia wspólnej kasy posiadaczy zagranicznych wzmiankowanych rent oraz odnośny statut. Kasa ta została utworzona w związku z konferencyą paryską, która odbywała się w czerwcu roku 1924.

Komisya Ligi narodów zajmie się uregulowaniem sprawy paszportów.

Genewa, 19 11. PAT. Komisya komunikacyjna Ligi narodów rozpocznie swą sesyę jesienną dnia 26 listopada w Genewie i zajmie się przygotowaniem konferencyi międzynarodowej, która się zbierze w roku przyszłym celem definitywnego i możliwie jednolitego uregulowania sprawy paszportowej. Inicyatywę do tej konferencyi dała rezolucya rzymskiej konferencyi emigracyjnej. Komisya komunikacyjna zajmie się także sprawami wynikającemi z protokółu genewskiego, między innemi sprawą transportów w czasie blokady zarządzonej przeciw zakłócającemu pokój i pomocy gospodarczej dla zaatakowanego. Nadto zajmie się ta konferencya protestem złożonym przez Polskę z powodu nacyonalizacyi dopływów Odry na terytoryum polskiem.

Nowe przepisy paszportowe w Niemczech.

Berlin, 19. 11 PAT. Ministerstwo spraw zagranicznych opracowuje nowe przepisy paszportowe dla cudzoziemców, wjeżdżających do Niemiec. Nowe przepisy przewidują obniżenie opłat za wizy i szereg innych ułatwień dla obywateli krajów posiadających większe mniejszości niemieckie. Jak podaje prasa, toczą się rokowania z rządem polskim, zmierzające do obustronnego obniżenia opłat za wizy ze 100 do 10 mk.

Demilitaryzacya Danii.

Wiedeń. 19 11. PAT. „Neues Wiener Journal" donosi z Kopenhagi: Wkrótce ma być przedłożony izbie projekt ustawy o rozbrojeniu Danii. Armia i flota oraz ministerstwo wojny i marynarki mają być rozwiązane a fortyfikacye duńskie zniesione. Natomiast będzie utworzony oddział policyjny, którego liczebność nie przekroczy 700 żołnierzy. —

Duński min. spraw zagranicznych o rozbrojeniu

Kopenhaga, 19. 11 PAT. Minister spraw zagranicznych hr. Moltke omawiał w Folketingu stanowisko Danii wobec projektów rozbrojeniowych. Minister zaznaczył, że duński plan nie jest zależnym od planu wysuniętego przez Ligę narodów i że należałoby urzeczywistnić w bliskiej przyszłości zamierzenia rozbrojeniowe. Zdaniem ministra, Danii przypadłaby zaszczytna rola zapoczątkowania akcyi rozbrojenia.

Jak sowiety wichrzą przeciw Polsce.

Moskwa, 19 11. PAT. Radio stacya moskiewska podaje następująca wiadomość z Charkowa: Jak donoszą proboszcz w Żytomierzu Fedukiewicz wystosował do papieża list stwierdzający, że wobec nieobecności biskupa katolickiego na Ukrainie sowieckiej kościół katolicki na Ukrainie zależny jest od rządu polskiego, który uważa kler katolicki, zamieszkujący ZSSR za swoich oficyalnych mandataryuszów. Zdaniem Fedukiewicza wielu księży pełni rolę szpiegów polskich na Ukrainie i stosuje się do polecenia polskiego sztabu generalnego. Księżom powierza się wątpliwe misye. Fedukiewicz przyznaje, że sam dostarczył jednemu z agentów polskich wiadomości o siedzibie czerwonej armii. Na koniec Fedukiewicz prosi papieża o wywarcie wpływu na rząd polski w tym kierunku, aby nie używał kleru na Ukrainie do celów politycznych.

Prasa litewska o zamierzonej konferencyi polsko-litewskiej w sprawie Wilna.

Kowno, 19. 11 PAT. Prasa kowieńńska przyjęła notę litewską do konferencyi ambasadorów w sprawie porozumienia się z Polską dość chłodno. Organ opozycyi „Lietuvas Zinias" zarzuca rządowi, że odpowiedź rządu była fałszywa. Dotychczas utrzymywał rząd litewski, że nikogo nie prosił i nie upoważnił do wytknięcia granicy polsko litewskiej bez swej zgody. Obecnie prosi konferencyę ambasadorów o zwołanie nowej konferencyi. Na takiej konferencyi Polska nie zgodzi się na zmianę raz już ustalonej granicy. Litwa zaś przeciwko temu będzie musiała protestować. W ten sposób sprawa nie posunie się naprzódó. Dzięki propozycyi Czarnockisa, Litwa ma zakneblowane usta w sprawie Wilna, która na drodze prawnej może zupełnie być pogrzebana. Zbliżamy się ku końcowi, pisze dziennik powyższy — jest to jedyny niewątpliwie wniosek, jaki można wyciągnąć z kroków, czynionych przez nasz rząd zagranicą.

Oficyalny „Lietuvas" uważa propozycyę zwołania konferencyi za nową próbą rozstrzygnięcia sprawy wileńskiej. Nieuregulowana granica pomiędzy Polską a Litwą jest poważną przeszkodą w rozwoju stosunków ekonomicznych w Europie. Litwa tedy przyjęła zalecenia konferencyi ambasadorów i zaproponowała zwołanie konferencyi pństw ententy, Litwy i Polski, na której jeszcze raz sprawa Wilna zostałaby dokładnie rozpatrzona.

Polska i Rumunia zgodziły się bez zastrzeżeń na uznanie sowietów przez Francyę

Paryż. 19 11. PAT. „Petit Parisien" donosi, że Herriot przemawiając na posiedzeniu komisyi spraw zagranicznych Izby stwierdził, że Polska i Rumunia zapytywane w sprawie uznania sowietów przez Francyę nie stawiały jakichkolwiek przeciw temu zastrzeżeń. Herriot oświadczył również, że ani przez chwilę nie istniał zamiar wpływania faktem uznania sowietów na wybory angielskie a jedynie przypadek zrządził, że odpowiedź sowietów nadeszła na Quai d'Orsay w przeddzień wyborów.

Ciekawy incydent na posiedzeniu komisyi

Paryż, 19. 11 PAT. Dzienniki donoszą, że na wczorajszem posiedzeniu komisyi izby dla spraw zagranicznych rozegrał się następujący epizod: Gdy Herriot przemawiał o stosunku do Rosyi i wspomniał o Gruzyi, zauważył, że jeden z posłów komunistycznych począł czynić zapiski. Herriot oświadczył wówczas, że jego wywody są poufne. Gdy poseł komunistyczny odpowiedział, że nie będzie mógł utrzymać tajności, Herriot przerwał swe wywody w tej sprawie i ograniczył się dalej tylko do ogólnikowych wyjaśnień.

ROKOWANIA HANDLOWE FRANCUSKO NIEMIECKIE.

Berlin. 19 11. PAT. Jak donosi „Voss. Ztg" rząd Rzeszy polecił ambasadorowi niemieckiemu w Paryżu Hoeschowi, by wziął czynny udział w rokowaniach handlowych francusko-niemieckich. Dziennik omawiając sprawę rokowań handlowych Niemiec z Francyą i Anglią, przypisuje wielkie znaczenie wyjazdowi ambasadorów francuskiego i angielskiego w Berlinie do Paryża i Londynu.

Rząd angielski odrzucił protokół genewski?

Londyn. 19 11. PAT. Dyplomatyczny sprawozdawca „Daily Telegraph" uważa, że nota rządu angielkiego do Rady Ligi o bezterminowe odroczenie dyskusyi nad protokołem genewskim jest dowodem, iż rząd angielski odrzucił ten protokół. Zdaniem pisma niema w tem nic niespodziewanego wobec zarzutów stawianych protokołowi przez dominia.

Rząd Baldwina przeciw pobytowi cudzoziemców w Anglii.

Londyn, 19. 11 PAT. Daily News zapowiada, że nowy minister spraw wewnętrznych Hicks z polecenia gabinetu zrewiduje pozwolenia na pobyt udzielone cudzoziemcom. Pozwolenia na przybycie do Anglii i pobyt udzielone przez poprzedni gabinet niemieckim i rosyjskm komunistom i socyalistom nie będą odnowione i dotyczące osoby będą wezwane aby po upływie terminu, na jaki opiewa pozwolenie na pobyt opuściły Anglię.

Rokowania handlowe angielsko-niemieckie

Londyn, 19. 11 PAT. Dyplomatyczny korespondent Daily Telegraph dowiaduje się, że angielsko niemieckie rokowania handlowe posunęły się już tak daleko, iż rzeczoznawcy niemieccy w najbliższym czasie wyjadą do Londynu celem omówienia ostatecznego szczegółów układu.

Berlin, 19. 11 PAT. Voss. Ztg. donosi, że poseł francuski w Berlinie wyjechał do Paryża w związku z francusko niemieckiemi rokowaniami handlowemi, także poseł angielski w Berlinie wyjechał do Londynu w związku z rokowaniami angielsko niemieckiemi.

Kronika telegraficzna

— „Mesagero" i „Tribuna" zamieszczają artykuły poświęcone ocenie literackiej działalnośc Reymonta.

— Pisma berlińskie donoszą, że strejk na miejskiej kolei podziemnej zbliża się ku końcowi.

— Prezydent Coolidge zamianuje Persinga sekretarzem stanu dla spraw wojskowych. Persing przyjął tę propozycyę.

— Prez. Coolidge zamianował dotychczasowego kierownika departamentu dla spraw Dalekiego Wschodu Muranya, zastępcą sekretarza państwa.

— Herriot postanowił zwołać w najbliższym czasie konferencyę wybitnych osobistości francuskich celem zbadania sprawy systemu okupacyi cywilnej i wojskowej w Nadrenii.

— Wczoraj spadł w Katowicach wielki śnieg.

— Jugosławia wypowiedziała Grecyi traktat przyjaźni, przyczem wyraziła życzenie rozpoczęcia rokowań celem zawarcia nowego traktatu.

Pojedynek gen. Szeptyckiego z red. Stpiczyńskim

Sin Warszawa, (Telefonem). Wczoraj rano w sali wojskowego sądu okręgowego odbył się pojedynek na ciężkie szable z dozwolonym sztychem między generałem broni Szeptyckim, a redaktorem „Głosu Prawdy" Stpiczyńskim. Po ośmiu złożeniach, w czasie których obie strony doznały kilkakrotnych obrażeń lekarze stwierdzili w czterdziestej minucie, że stan obu nie pozwala na dalszą walkę, wobec czego pojedynek zastanowiono. Po zaopatrzeniu przez lekarzy przeciwnicy podali sobie ręce.

Sekundantami ze strony gen. Szeptyckiego był pułkownik Ostoja-Zagórowski i Anders, ze strony p. Stpiczyńskiego, pos. Kościałkowski i p. Hołówko.

Charakterystycznem jest, że pojedynek odbył się w sali sądu wojskowego, chociaż pojedynki są ustawowo wzbronione. Niedawno w tejże samej sali toczyła się rozprawa przeciw porucznikowi Dzwonkowskiemu za pojedynek z Nowaczyńskim.

Dodatkowy preliminarz budżetowy na rok 1924

Sin Warszawa. (Telefonem). Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi budżetowej obradowano w dalszym ciągu nad dodatkowym preliminarzem budżetowym na rok 1924. Po dyskusyi nad częścią budżetu dodatkowego, dotyczącą min. spraw wojskowych, w czasie której posłowie lewicowi występowali przeciw min. spraw wojskowych gen. Sikorskiemu, budżet uchwalono.

Następnie pos. Moraczewski imieniem klubu PPS. oświadczył, że oddaje do dyspozycyi komisyi referaty przydzielone posłom PPS. Pączkowi i Markowi.

Analogiczne oświadczenie złożył imieniem P. Zw. Lud. (grupa Bryla) pos. Śliwiński. Pos. Chądzyński (NPR.) wstrzymał swą decyzyę co do przyjęcia referatów przez przedstawicieli NPR. do czasu powzięcia odnośnej uchwały przez jego klub.

Częściowe obniżenie taryfy kolejowej na mąkę.

Sin Warszawa. (Telefonem). Senacka komisya skarbowo budżetowa obradowała wczoraj nad wnioskami w sprawie taryf towarowych. Po przemówieniu pos. Sommersteina przyjęto rezolucyę wzywającą rząd do odpowiedniego obniżenia taryf na mąkę do okolic dotkniętych nieurodzajem.

Fałszywe wiadomości o odroczeniu terminu stabilizacyi urzędników.

Warszawa 19 11. PAT. W związku z wiadomością, podaną przez „Gazetę Poranną" z dnia 19 listopada br. o rzekomem odroczeniu przez rząd terminu stabilizacyi urzędników państwowych należy wyjaśnić, że rząd dotychczas sprawy tej nie rozważał. Prace nad stabilizacyą urzędników są w pełnym toku.

Sąd doraźny w Równem.

Warszawa, 19. 11 PAT. Wyrokiem sądu doraźnego w Równem z dnia 17 listopada rb. za dokonanie zbrojnego napadu rabunkowego na osobe nadgajowego Lebiedy, zostali skazani na karę śmierci przez rozstrzelanie mieszkańcy wsi Kostopol w pow. Równieńskim Jefin Profimczuk lat 25 i Filimon Kurjata lat 20. Prośbę obrony o ułaskawienie obydwu skazanych Pan Prezydent Rzeczypospolitej odrzucił. Wyrok wykonano w dniu 18 listopada rb.

Król Ali rozpocznie ofenzywę przeciw Wahabitom

Londyn. 19 11. PAT. Według informacyi otrzymanych z Kairu wahabici doszli do Morza Czerwonego na południe od Djeddali. Król zamierza rozpocząć ofenzywę przeciw Mecce.

Aresztowanie członków tajnej organizacyi Ludendorffa.

Wiedeń, 19. 11 PAT. Wien. Allg. Ztg. donosi z Berlina, że tajna organizacya założona w Bawaryi przez Ludendorffa pod nazwą Frontbanner usiłowała zapuścić korzenie także w północnych Niemczech, a zwłaszcza na Śląsku. Władze pruskie rozwiązały w różnych miastach Śląska filie tej organizacyi i aresztowały jej uczestników.

Liga narodów o żydowskiej siedzibie narodowej w Palestynie

Sprawozdanie komisyi mandatowej.

Genewa, (ŻAT.) Sprawozdanie komisyi mandatowej do Ligi Narodów reasumuje wyniki sześciu posiedzeń komisyi mandatowej, odbytych w dniu 28, 29 i 30 października przy obecności reprezentanta władzy brytyjskiej sir Herberta Samuela poświęconych rozpatrzeniu pisemnego sprawozdania rządu brytyjskiego z czerwca roku bieżącego.

Sprawozdanie podkreśla we wstępie:

Podczas gdy wszystkie inne mandaty mają na celu urzeczywistnienie artykułu 22. statutu Ligi Narodów, jest mandat palestyński nieco skomplikowany. Ze wstępu mandatu palestyńskiego, jakoteż z wielu rozdziałów wynika jasno, że Liga narodów życzy sobie poza postanowieniami art. 22 widzieć przeprowadzonem.

utworzenie żydowskiej siedziby narodowej.

Wedle podstawowej zasady art. 22. tego traktatu jest najwyższym obowiązkiem mandataryusza zapewnić rozwój terytoryum mandatowego przez administracyę, odpowiadającą interesom ludności. Pozatem jest w postanowieniach deklaracyi z 2 listopada 1917 roku wskazane mandataryuszowi w Palestynie „utworzenie żydowskiej siedziby narodowej przyczem zaznacza się, że nie stanie się nic coby obywatelskie i religijne prawa nieżydowskiej społeczności w Palestynie i prawa polityczne Żydów w innych krajach ograniczyło".

Komisya zwraca szczególną uwagę rady na główne zagadnienie,

które zdaje się być dominującem w obecnej sytuacyi w Palestynie.

Komisya została uwiadomiona, że w ostatnich datach nastąpił liczny przypływ żydowskich emigrantów do Palestyny. Ten prąd emigracyjny, przybywający głównie ze wschodniej Europy przynosi Palestynie nową warstwę ludności, która mimo chęci i życzenia współdziałania w odbudowie syońskiej siedziby narodowej nie posiada ani technicznego wykształcenia, ani tradycyi, by się poświęcić pracy na roli, najbardziej potrzebnej dla Palestyny. Wedle artykułu 6 mandatu ma administracya palestyńska ułatwić

imigracyę żydowską,

pod stosownymi warunkami i popierać osiedlenie Żydów na wsi i na obszarach państwowych, niepotrzebnych dla publicznych celów. Postanowienie to nakłada na administracyę palestyńską obowiązek popierania jakoteż regulowania żydowskiej imigracyi. Komisya jest szczęśliwą, że może wyrazić uznanie, czynionym przez mandataryusza wysiłkom w kierunku urzeczywistnienia zasady, znajdującej się w artykule 6. uważa jednakowoż za swój obowiązek wskazać, że polityka imigracyjna mandataryusza doprowadziła do ciągłych oświadczeń, przyczem syoniści nie są z tej polityki zadowoleni.

Syoniści uważają utworzenie żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie

za pierwszy obowiązek mandataryusza

i wykazują wskutek tego pewnego rodzaju niecierpliwość wobec stojących na przeszkodzie imigracyi trudności. Z drugiej strony odrzuca większość arabska w kraju politykę imigracyjną władzy mandatowej i sprzeciwia się przyjęciu idei żydowskiej siedziby narodowej. Wobec podwójnego obowiązku administracyi palestyńskiej pragnie komisya dać wyraz swego uznania w sprawie gruntowności, roztropności i sprawiedliwości spełnienia obowiązków przez administracyę.

Przeciwieństwo interesów, które musi większość elementu arabskiego i syonistów w kwestyi imigracyi doprowadzić do konfliktu, jest godną uwagi także w związku z całym szeregiem doniesień. Co się tyczy np. wychowania to Żydzi skarżą się,

że mandataryusz udziela poparcia finansowego Arabom,

poparcia, które wydaje im się niezwykle dużem. W kwestyi prac publicznych skarży się element arabski, że Żydzi korzystają z pierwszeństwa, a nawet kiedy pierwszeństwo to nie jest zależne od administracyi, lecz od organizacyi syonistycznej, która przeprowadza prace publiczne na własny rachunek. Kiedy podniosi się kwestyę utworzenia ciała doradczego i ustawodawczego odrzucają Arabowie wszelkie projekty, jeśli nie zapewni się im reprezentacyi, odpowiadającej ich liczbowej sile.

Administracya nie może jednakowoż w związku z warunkami mandatu dopuścić do większości, która jest zdecydowana przeciwstawić się utworzeniu żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie.

Komisya cieszy się, iż może donieść, że na skutek bezpartyjności administracyi szczególnie Wysokiego komisarza ostrość przeciwnych interesów znacznie się złagodziła. Komisya przyjęła z zadowoleniem do wiadomości, od upoważnionych reprezentacyi w imieniu administracyi palestyńskiej sprawozdanie, wedle którego administracya zarzuca plan pewnych ekstremistów syonistycznych, pragnących wysiedlić Arabów z Palestyny.

Deklaracya zawierająca poglądy, wyrażone w korespondencyi rządu angielskiego z Organizacyą syonistyczną (biała księga) a przyjęte przez Organizacyę syonistyczną 18 czerwca 1922 r. winna wedle mniemania komisyi złagodzić niezadowolenia dotyczące pokoju w kraju.

Komisya przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości, że na ogół było możliwem dla administracyi lokalnej wejść w kontakt z upoważnionymi reprezentantami narodu arabskiego. Komisya wyraża nadzieję, że wysiłki Wysokiego Komisarza w interesie pokojowego rozwoju kraju zostaną w krótkim czasie ukoronowane pomyślnym skutkiem.

Komisya życzy sobie dokładnej informacyi o zarządzie Transjordanią.

Jakkolwiek nie wszystkie artykuły mandatu palestyńskiego stosują się do Transjordanii, pozostaje jednakowoż ten kraj pod władzą mandatową angielską. Pozatem życzy sobie komisya wyczerpujących informacyi w sprawie emigracyi i imigracyi, jakoteż klasyfikacyi imigrantów wedle rasy, zajęcia jakoteż miejsca przynależności. Komisya przyjęła z zadowoleniem do wiadomości oświadczenie upoważnionej reprezentacyi, że ustawodawstwo robotnicze dla Palestyny jest w toku opracowywania.

Ormsby Gore wiceministrem dla spraw kolonii

Londyn. „Times" donoszą, że major Ormsby Gore, znany sympatyk syonizmu, objął stanowisko wiceministra dla spraw kolonii w gabinecie Baldwina.

Zgromadzenie kupców krak. w sprawie podatku obrotowego

Przemówienie posła Wiślickiego. — Stanowisko Koła Żydowskiego wobec reformy podatku obrotowego.

Kraków, 20 listopada.

W niedzielę wieczorem odbyło się w sali kahału zgromadzenie kupców żydowskich w sprawie sytuacyi gospodarczej kupiectwa w Polsce. Zgromadzenie zagaił r. Schächter wskazując na wyniszczenie kraju wojną i inflacyą, skutkiem czego obecne wysokie a przytem często dowolnie wymierzone podatki dotkliwie dają się we znaki.

Następnie zabrał głos poseł Wiślicki, który w rzeczowym i przykładami z życia żywo ilustrowanym wywodzie, przedstawił udręki podatkowe kupiectwa żydowskiego. Mowca podkreślił że Koło Żydowskie było przeciwne udzieleniu p. Grabskiemu pełnomocnictw, a to nie ze względów osobistych, lecz tylko z tego powodu, gdyż przewidywało, że p. Grabski zgodnie ze swemi wielokrotnemi oświadczeniami będzie się starał uzyskać równowagę budżetu tylko w drodze podatków. Ze względu zaś na układ sił w Sejmie przewidywało Koło Żydowskie, że p. Grabski przerzuci cały ciężar podatkowy na ludność miejską a w małym tylko stopniu obciąży niem ludność rolniczą. Przewidywania te okazały się zupełnie uzasadnionemi. Także pospiech, w jakim p. premier dokonał

reformy walutowej, zaszkodził wysoce gospodarstwu społecznemu, gdyż nastąpiły w rzeczywistości wszystkie ujemne skutki tego pospiechu, przed którymi ostrzegał w swem sprawozdaniu Hilton Young. W Sejmie brak ludzi, którzyby się znali na kwestyach gospodarczych i rozumieli ich doniosłe znaczenie a także i rząd nie posiada żadnej jasnej wytycznej linii w polityce handlowej i gospodarczej, czego objawem jest traktowanie przy rekonstrukcyi teki ministra przemysłu i handlu, jako podrzędnej, podczas gdy w istocie powinna być to teka najważniejsza po ministerstwie skarbu i spraw zagranicznych.

Polska ma tylko 25 procent ludności miejskiej, w czem około 5 procent inteligencyi zawodowej, a mimo tego właśnie miasta ponosić muszą większą część ciężarów podatkowych. Jaskrawym dowodem uprzywilejowania wsi jest uwolnienie od podatku dochodowego chłopów, mających mniej jak 30 ha, podczas gdy nawet drobny straganiarz musi podatek ten płacić. Miasta płacą też podatki o wiele sumienniej niż wieś, gdyż zapłaciły one 95 procent podatków bezpośrednich przypadających na nie, podczas gdy wieś zapłaciła tylko 35 procent preliminowanych podatków.

Już w czasie wprowadzenia podatku obrotowego zwracało Koło Żydowskie uwagę na grożące przy stosowaniu tej ustawy nadużycia, ze strony urzędników skarbowych. Istnieje przymus prowadzenia ksiąg obrotowych, jednakże pod lada pozorem ksiąg tych się nie uznaje. Komisye szacunkowe żyją jeszcze w tym nastroju psychologicznym, jaki panował za czasów inflacyi i wymierzają podatek obrotowy zupełnie dowolnie bez uwzględnienia nietylko zeznań podatników ale nawet realnych możliwości. Mowca przytacza wypadek, że w małem miasteczku powiatu lubelskiego w Janowie wymierzono pewnemu kupcowi kolonialnemu podatek od obrotu w wysokości 250,000 zł., podczas gdy kupiec ten nie posiadał wogóle w swoim majątku towarów nawet za 500 zł.

Świadomość, że podatek obrotowy wywołuje drożyznę, uniemożliwia eksport i że sposób jego ściągania demoralizuje i zniechęca ludność do pracy, rozpowszechnia się w Polsce coraz bardziej a nawet zrozumiało to wreszcie i ministerstwo. Dotychczasowe ulgi są jednak bez żadnego znaczenia. Koło Żydowskie dąży do reformy tego podatku, którego forma jest zupełnie wadliwa i utrudnia życie handlowe bez żadnej korzyści dla skarbu. Stoi ono na stanowisku, że podatek obrotowy należy stosować nie u kupca, lecz u fabrykanta względnie na komorze celnej, przyczem przemysł mógłby w razie braku gotówki płacić go wekslami. Należałoby również zróżnicować ten podatek, gdyż nie wszystkie towary są w stanie wytrzymać równe obciążenie. Ostatnio zapowiedział sam p. Grabski reformę podatku obrotowego, jednakże z oświadczenia jego wynika, że zamierza on tę reformę przeprowadzić w duchu postulatów fiskalnych a nie po myśli żądań społeczeństwa. Wobec tego konieczna jest intenzywna i czujna działalność Koła Żydowskiego w tym kierunku.

Na zakończenie omówił mowca ogólną sytuację gospodarczą Polski i podkreślił, że główną przyczyną naszych dolegliwości jest utrzymywanie się w Polsce atmosfery szowinizmu narodowego i walki wewnętrznej. Piętnuje się Żydów mianem wrogów kraju i wychowuje się nawet w tym duchu nienawiści dzieci w szkołach, a to wszystko wpływa ogromnie ujemnie na chęć do pracy. Nie ulega wątpliwości, że pożyczka zagraniczna jest konieczna dla zrównoważenia budżetu w roku 1925, jednakże właśnie skutkiem tej polityki szowinistycznej jak i skutkiem nadmiernego fiskalizmu zagranica nie żywi do nas zaufania i nie chce nam pożyczyć pieniędzy nie mając pewności, czy one zostaną użyte w sposób produkcyjny. Obok tych postulatów pokoju wewnętrznego i równomierności w rozkładzie podatków wysuwa Koło Żydowskie postulat samodzielnej polityki handlowej a w szczególności zawarcia co rychlej traktatów handlowych z Niemcami i z Rosyą, a nie chodzenia na pasku sprzymierzeńców zagranicznych.

W dyskusyi zabrał głos p. Fromowicz, który wskazał na dotkliwą krzywdę wyrządzoną szczególnie Małopolsce przez rozciągnięcie ustawy pensyjnej na pomocników handlowych, którzy dotychczas ustawie tej nie podlegali i poza Małopolską też nigdzie nie podlegają. Faktem jest, że korzystanie pomocników handlowych z tej ustawy jest prawie że nieprawdopodobnem, bo emerytura przysługuje dopiero po 40-letniej pracy zawodowej. Jest to zatem zupełnie niepotrzebne i bezcelowe obciążenie handlu poważnym wydatkiem. Również niesłusznem jest stosowanie w handlu ustawy o ubezpieczeniu od wypadków a to tylko na podstawie rozporządzenia wykonawczego, gdyż w ustawie niema mowy o pomocnikach handlowych. Ubezpieczenie to jest również zbędnym ciężarem, bo nieszczęśliwe wypadki zawodowe w handlu są niesłychanie rzadkie. Następstwem tych nieuzasadnionych opłat jest widoczne już w wielu wypadkach zmniejszenie personalu handlowego. Po przemówieniach pp. Reicha, Pitzelego i radcy Schächtera zabrał ponownie głos poseł Wiślicki, poczem przewodniczący r. Schächter podziękował prelegentowi za ogromnie interesujący i rzeczowy referat i poddał pod głosowanie następujące rezolucye, które jednomyślnie uchwalono.

1) Zebrani na publicznem zgromadzeniu w dniu 16 listopada kupcy krakowscy stwierdzają, że obecny system podatkowy, przerzucający na miasta cały ciężar utrzymywania państwa oraz sanacyi waluty, a zwalniający od ciężarów państwowych znakomitą część ludności wiejskiej, stanowiącej zgórą 70 procent ludności całego państwa, w konsekwencyi swojej musi doprowadzić do ruiny miast, a tem samem także do podcięcia życia gospodarczego państwa.

Zebrani, uznając potrzebę wysokich ofiar materyalnych na rzecz Państwa, domagają się jednak sprawiedliwego rozłożenia ciężarów państwowych między miasto a wieś.

2) Zgromadzeni domagają się reformy podatku przemysłowego, który całym swym ciężarem spoczywa na miastach i który przy obecnym systemie ściągania go przemienił się na trwały podatek majątkowy.

W szczególności żądają zgromadzeni:

a) Podatek przemysłowy pobierany ma być jednorazowo i to u producenta, względnie, jeżeli idzie o towar sprowadzany z zagranicy przy przekroczeniu granicy;

b) rozróżnienie na kategorye przemysłowe zostaje zniesione;

c) usunięcia ksiąg obrotu;

d) zapewnienia płatnikom większego wpływu na skład komisyi szacunkowych.

W sprawie skandalu wśród kupiectwa tarnowskiego.

Wyjaśnienie Związku Stowarzyszeń kupieckich w Krakowie.

Uwagi naszego korespondenta.

Kraków, 19 listopada.

W sprawie zamieszczonej w onegdajszym numerze naszego pisma korespondencyi z Tarnowa pt. „Skandal wśród kupiectwa tarnowskiego", otrzymujemy ze Związku Stowarzyszeń kupieckich Małopolski zachodniej następujące wyjaśnienie:

Na wiosnę br. otrzymał Związek zawiadomienie z Tarnowa o zawiązaniu nowego Stowarzyszenia kupieckiego i o wyborze Wydziału tego Stowarzyszenia. Zawiadomienie to, które nadeszło także we formie korespondencyi dla „Przeglądu kupieckiego", umieszczone też zostało w organie Związku.

Nie jest prawdą, jakoby Województwo zwracało się o jakiekolwiek wyjaśnienie lub opinię do Związku.

Wydział Związku, uznając szkodliwość istnienia dwóch organizacyi kupieckich, od samego początku starał się wpłynąć na obydwie organizacye, aby zlały się w jedną i silną organizacyę.

Poza próbami czynionemi w drodze korespondencyi celowi temu służyły także wyjazdy prezesa Schechtera, oraz radcy Pfeffera.

Dzięki usiłowaniom Związku doprowadzono do wzajemnych pertraktacyi i istnieją wszelkie ku temu dane, że pertraktacye te

ZE SALI ODCZYTOWEJ.

Boy o Balzacu.

Teraz Balzak stał się ostatnią miłością Boya. Powiadam — miłością, chociaż Boy wkłada w tę swoją miłość dużo figlarności, dowcipu, przekomarzania się, jak gdybyśmy z miłostką mieli tu do czynienia. Bo Balzakiem zajmuje się Boy od lat kilkunastu, ale dopiero teraz postanowił mu się w zupełności poświęcić. Niedawno przetłumaczył „Kuzynkę Bietkę", dzieło, w której znajdujemy, że tak powiem, prototyp zawiści, doprowadzonej już do granic absurdu. Tak jak „Skąpiec" Moliera daje nam powsze czasy ekstrakt skąpstwa, tak jest „Kuzynka Bietka" wcieloną zawiścią.

Balzaka należy jednak czytać. By go „spopularyzować" stał się Boy propagandystą. Chce pozyskać w tym celu kobietę 30-letnią, bo Boy wie, że bez kobiety niczego właściwie zdziałać nie można. Powiecie, że to podstęp, ale mały Boże, gdyby Boy tylko tłumaczył i „uczenie" nam udowadniał znaczenie Balzaka, któżby się tem zainteresował? Woli więc Boy literackie wywody przeplatać „rodzynkami" dowcipu. Obawiają się wprawdzie pesymiści, że smakosze wyłapią dowcipy, pozostawiając prawdziwie głodnym tylko kołacz, ale Boy nie podziela tych obaw, przypuszczając, że, jeżeli kto tylko nieco zasmakuje w Balzaku, pokocha go namiętnie. Signum temporis! By spopularyzować takiego pisarza, trzeba się uciekać do flirtu i sztuczek prestidigitatorskich. Nie każdy to potrafi zrobić, ale Boy nie chce pogardliwie machnąć ręką. Klątwa popularności może czasem być błogosławieństwem.

Oby się Boyowi udało! M.

Prof. W. Lutosławski o etyce płci.

Wróg demokracyi. Monarchista. Mistyk i jedyny w Polsce obecnej spadkobierca wielkiej spuścizny romantyków. Człowiek bezwzględnie czysty i wierzący w swoje posłannictwo. Wiara ta tak mu wypełnia duszę, że gdy mówi o etyce płci, wypływał nagle na pełne morze swych teoryi o przeobrażeniu duchowem, społeczeństwa i w dobrej wierze złorzeczy demokracyi, zalecając nową monarchię opartą na nowej rodowej arystokracyi. Mistyka u niego nie jest wyrzeczeniem się nauki, tylko jej uzupełnieniem i uzasadnieniem.

Na początku była bezpłciowość, która jest i etapem końcowym ludzkości. Środkowy etap wypełnia walka płci. Płeć nie jest pojęciem wyłącznie tylko fizyologicznem, ani umysłowem, tylko zahacza o duszę o teleologicznej kierunkowości Kobieta jest typem biologicznie doskonalszym i niejako samowystarczalnym. Cechą męskości jest geniusz, a kobiecości świętość, chociaż i między kobietami są geniusze, a między mężczyznami święci. Dotychczas świętych geniuszów historya nie wydała, jednak immanentnym celem historyi jest synteza między geniuszem, a świętym.

Utopia opowiedziana płynnie z pewnem nachyleniem ku niewymuszonej [illegible] duszności. Gdybyśmy tylko mogli uwierzyć [illegible] oniosłość tej oryginalnej teoryi. M.

Z ekranu.

„O czem się nie mówi" (Kinoteatry „Nowości" i „Wanda").

Reżyser p. Puchalski uważał za odpowiednie poprawić Zapolską, która napisała tragedyę. P. Puchalski jako człowiek kina zlitował się nad losem biednej Frani i pozwolił jej dopłynąć do portu małżeństwa. Zapolska umieściła Franię na najniższym szczeblu prostytucyi ulicznej, p. Puchalski zaś podniósł ją w hierarchii, czyniąc z niej elegancką demimondkę.

Bo p. Puchalski zna kino i wie, że podstawą kina współczesnego jest przepych wystawy. Tkwi w tem może socyologiczne jakieś prawo, zaczerpnięte z psychologii masowej. Kino stało się niejako klapą bezpieczeństwa i miejscem, wyładowania instynktów masowych. Widz znajduje w kinie uzupełnienie tego, czego mu życie dać nie może i zadowala w ten sposób tkwiące w nim potrzeby wyżycia się i estetycznej tęsknoty za przepychem i blaskiem. Dlatego p. Puchalski uczynił w w tekście powieściowym takie zasadnicze zmiany.

Sam scenaryusz jest dość banalny. Dancingi, kawiarnie, typowo eleganckie pokoje. Pani Smosarska jako Frania wniosła w swoją kreacyę niepospolitą swą urodę i dużo wdzięku. P. Justian jako Krajewski był niezłym Hamletem, podszytym Don Juanem. Doskonałym był Jaracz jako radca Wolski. Ładne są też niektóre epizodyczne sceny jak obława policyi lub „posiedzenie" kumoszek. Jednem słowem jest to lepszy film naszej rodzimej produkcyi filmowej i na ogół publiczności się spodobał. St.

doprowadzą do pomyślnego rezultatu.

Zaznaczyć jeszcze musimy, że sprawa rzekomej opinji dla Województwa, poruszana już była także na publicznem zgromadzeniu w Tarnowie, na którem sprawę wyjaśnił radca Pfeffer.

* * *

Do powyższego wyjaśnienia zauważa nasz korespondent tarnowski:

Związek Stowarzyszeń kupieckich Małopolski zachodniej przyznaje, że na wiosnę br. otrzymał wiadomość o powstaniu nowego, czysto zawodowego stowarzyszenia kupieckiego w Tarnowie oraz, że oficjalny organ Związku „Przegląd Kupiecki“ wiadomość tę zamieścił. Już to przyjęcie do wiadomości powstania konkurencyjnej organizacyi zawodowej — bez żadnego protestu, a nawet doniesienie o tem, również bez żadnego protestu, na łamach oficyalnego organu — było ze strony Związku krokiem nieodpowiednim. Konsekwencją tego pierwszego błędu jest obecne tolerowanie „Zrzeszenia“ jako równorzędnej organizacyi kupieckiej, podczas gdy powstało ono, jako konkurencya z ostrzem zwróconem przeciw dotychczasowemu, obejmującemu ogół kupiectwa i liczącemu kilkaset członków stowarzyszeniu zawodowemu. Rezultatem tolerowania organizacyi konkurencyjnej jest ta okoliczność, że dotychczasowe próby słuzyonowania obu stowarzyszeń nie doprowadziły jak na razie, do żadnego celu, gdyż „Zrzeszenie“, które powstało mimo istnienia starej organizacyi zawodowej, nie pragnie oczywiście zakończyć swego żywota w drodze fuzyi, czy w innej drodze ugodowej. Nie na to zostaje się prezesem ,aby nim być — przestać. Jest prawdą, że „Związek“ chciałby obecnie pogodzić obie organizacye. Atoli wydaje nam się, że skoro ta ugoda jest niemożliwa, względnie skoro pertraktacye tak długo się ciągną, iż w międzyczasie kupiectwo ponosi z tego powodu olbrzymie szkody i moralnie się dezorganizuje, to w takim razie obowiązkiem Związku jest jedno z obu stowarzyszeń rozwiązać, z całym swym autorytetem przeciw jednemu z obu stowarzyszeń publicznie wystąpić, gdyż dwie konkurencyjne organizacye kupiectwa żydowskie w jednem i tem samem mieście istnieć absolutnie nie mogą i nie powinny. Które z obu stowarzyszeń należy usunąć, wątpliwości chyba nie ulega. Tak, czy owak — obecny stan musi natychmiast ustać, a Związek jest od tego, aby ułatwiał organizowanie się kupiectwa, a nie na to, by tolerował — dezorganizacyę.

NA MARGINESIE.

Fantazye nieczystego sumienia.

Trzeba przyznać, że sumienie międzynarodówki antysemickiej obarczone jest wprawdzie niejedną krwawą plamą, lecz mimo to — czy może właśnie dlatego? — nad wyraz przeczulone.

W kinoteatrach wystawiają teraz wspaniałe dwa filmy: „Dziesięcioro Przykazań“ i „Królowa Niewolników“.

Opowieść biblijna o Mojżeszu, przejściu Żydów przez Morze Czerwone itd. — uscenizowana w bajeczny sposób, przy użyciu wszelkich zdobyczy sztuki kinoteatralnej.

Publiczność tłoczy się i podziwia, a ten i ów zastanawia się może nad „sensem moralnym“ sztuki, nad starą prawdą, iż wszelka krzywda mści się a sprawiedliwość jest wieczna i wszechpotężna.

No i na tem koniec.

Czegóżby się jeszcze można dopatrzeć w udramatyzowanych filmach biblijnych?

Ale człowiek, który myśli i czuje nie prosto po ludzku, ale po... antysemicku, człowiek, który wstaje i kładzie się spać z upiorem żydowskim przed oczyma, człowiek, który cierpi na nieuleczalne delirium antisemiticum — jednem słowem, człowiek typu Hackenkreuzlera i Rozwojowca, patrząc na to, jak Egipcyanie toną w morzu, odczuwa nagłe bicie serca, jakieś niesamowite drżenie na całem ciele, przed oczyma robi mu się ciemno, jakiś robak poczyna go gryźć, jeszcze chwila, a wpadnie w omdlenie...

Cóż się stało?

Oto — nieczyste sumienie!

W Egipcyanach każdy widzi Egipcyan, ale p. Nowaczyński („Warszawianka“ z 17 bm.), patrząc na ekran, wpada w trans: on widzi w Egipcyanach „99 proc. ludzkości“, on się z nimi solidaryzuje, to są jego bracia w duchu. Egipcyanie to dla niego symbol odwiecznego antysemityzmu, a Egipcyanie w Morzu Czerwonem — to dla niego okropna wizya klęski wielkiej idei antysemickiej, a tryumfu — żydostwa.

Dlatego, wróciwszy z kina do domu, siada p. Nowaczyński do stołu i pisze: „Kino na obu półkulach jest już omal absolutnie i bez reszty w rękach wybranego narodu i stało się instrumentem globowym agitacyi w wiadomym celu. Stąd taka moc bogactwa i różnorodność tematów antyrcjalistycznych i antykatolickich, stąd ta stale demagogiczna, a często direct bolszewicka tendencya...“

Mogę jednak p. Nowaczyńskiego uspokoić. Tylko wielcy antysemici, wrogowie Żydów w wielkim stylu, jak np. Faraon i Egipcyanie, giną tragiczną śmiercią — w Morzu Czerwonem. Mniejsze okazy antysemickie — insekty, jakby on sam się wyraził — giną wprawdzie także, ale w innem morzu.

W morzu — zapomnienia.

Pepin.

Ze sportu.

NIEMCY: NORYMBERGIA: Nürnberg—Schwaben 3:0, Sp. V. Fürth—Teutonia 5:0, Wacker (Monachium)—Nürnberger FC. 4:2; Stuttgarter FC—Pforcheim 2:1, V. B. Stuttgart—Mühlberg 1:0; Freiburg—Heilbroun 0:0; Ludwigshafen—Waldhof M. 0:0.

Berlin.: Union Postdam—Union Oberschöneweide 1:0. Schöneberger Wickers—Spandamer Sp. V. 3:0. Berliner Sp. V.—Weisensee 1:1; Hertha—Norden Nordw 1:1. Tennis Borusia—Brandenburg 7:1.

Drezno: Guto Muts—Sportklub 3:1.

Hamburg: Hamburger Sp. V.—Altona 1:1.

Mannheim: Niemcy płd.—Berlin 7:2 (2:0).

Kolonia: Niemcy płn.—Niemcy zach. 3:2 (3:1).

CORINTHIAUS REPREZ. AFRYKI PŁD. 4:1 (2:0)

Hiszpania. Barcelona—Bilbao 0:0, 1:0. W Barcelonie grali dwaj angielscy obrońcy Hils i Gilis. Europa—Racing Club (Madryt) 4:3, 3:0; Espanol—Arenas (Bilbao) 3:2, 2:1. Real Societad (San Sebastian)—Real (Madryd) 1:2. Hiszpania gra 21. grudnia przeciw Austryi. Skład Hiszpanii oprze się o zestawienie olimpijskie. Pewnymi kandydatami są: Zamowa, Nałlana, Meana, Del Campo, Samitjer, Piera.

* * *

Rząd węgierski uchwalił wybudować własnym kosztem stadyon i krytą pływalnię. Cóż na to nasz rząd?

Magistrat Wrocławia przystąpił do budowy stadyonu sportowego. Stadyon ma przewyższać rozmiarami i urządzeniami wszelkie dotychczasowe urządzenia sportowe Niemiec. A nasz magistrat podwyższa opłaty od imprez sportowych!

Budapeszt—repr. Andaluzyi (Hiszpania) grają 25 stycznia 1925.

Czeski związek p. n. postanowił w czasie kongresu praskiego urządzić spotkanie Austryi, Węgier, Niemiec i Czech.

Austrya Górna—Austrya Dolna 3:0 (2:0).

Mrs. Walls, sekretarz F. A. w przemowie na komersie na cześć reprezentacyi Afryki płd. oświadczył, iż w ciągu przyszłego roku nastąpi zmiana reguł offsidowych w ten sposób, iż zamiast trzech graczy, jak dotychczas, dopiero obecność mniej niż dwu graczy powoduje „spalenie“.

Jugosławia— Węgry grają 25 lipca 1925.

Niemcy zach. założyły protest przeciw wynikowi zawodów z Niemcami płn. z powodu rzekomego fałszywego rozstrzygnięcia sędziego.

W ubiegłą niedzielę spotkały się po raz pierwszy od czasu wojny kluby badeńskie z alzackimi. Freiburger F. C.—Strassburg Association Sport V. 1:1. St. Ludwig—Lörrach Sp. V. 5:4.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Makkabi krakowska obchodzi w bieżącym roku **jubileusz piętnastoletniego istnienia.** Uroczystość jubileuszowa odbędzie się — jak nas informują — 6 grdnia br. w salach Starego Teatru. Udział przyrzekli **reprezentanci władz i urzędów, przedstawiciele państw zagranicznych, prasa i. w. t.**

KRONIKA.

Kraków, 20 listopada

— GRATULACYE DLA MINISTRA RATAJSKIEGO. Z okazyi nominacyi prezydenta m. Poznania Ratajskiego ministrem spraw wewnętrznych przesłał komisarz rządowy m. Krakowa dr Wawrausch nowemu ministrowi następującą depeszę gratulacyjną: „Z okazyi zaszczytnej nominacyi na wysokie i odpowiedzialne stanowisko przesyłam serdeczne gratulacye z gorącem życzeniem najlepszych wyników na nowem polu pracy“.

Wiceprezydenci miasta Sare, Rolle i Wielgus przesłali depeszę: „Witamy w Panu na stanowisku ministra spraw wewnętrznych wybitnego działacza samorządowego i składamy serdeczne życzenia powodzenia w pracy dla dobra państwa“.

— LUSTRACYA BIUR MAGISTRATU. W dniu wczorajszym komisarz rządu dr Wawrausch z wiceprezydentem drem Wielgusem w towarzystwie sekretarza prezydyalnego Strasika przybyli o godzinie 8 rano do biura dyrektora miejskiej Izby obrachunkowej pana Krzyzanowskiego, z którym przeszli wszystkie biura Izby i głównej kasy miejskiej, poczem przeprowadzono szczegółowe szkontrum gotówki, znajdującej się w skarbcu gminy m. Krakowa. Komisya szkontrująca znalazła stan gotówki zupełnie zgodny z zapiskami i wykazami likwidatury. Następnie komisarz rządu odbył dłuższą konferencyę z dyrektorem Krzyżanowskim. W dalszym ciągu p. komisarz rządowy przeprowadził lustracyę biur magistratu.

— OPRÓŻNIONE STANOWISKO KOMENDANTA POLICYI NA KRAKÓW. Jak się dowiadujemy, na stanowisku komendanta policyi na m. Kraków ma w najbliższym czasie zajść zmiana. Dotychczasowy komendant nadkomisarz Maruniak występuje na własną prośbę z policyi obejmując stanowisko w pewnem prywatnem przedsiębiorstwie. Do czasu nominacyi następcy, funkcye komendanta policyi na m. Kraków pełni nadkomisarz Flek. Komendant Maruniak przebywa obecnie na urlopie.

— CWICZENIA OSTRĄ AMUNICYĄ. Dowództwo 5. pułku saperów zawiadamia, że przeprowadzi w dniu 20 bm. tj. dziś na placu ćwiczeń lądowych koło Kopca Kościuszki większe ćwiczenia ostrą amunicyą wybuchową. Wybuchy nastąpią między godz. 11 a 13 w południe.

— PRZED WYSTAWĄ ZWIERZĄT DOMOWYCH. W dniu dzisiejszym upływa termin składania deklaracyi odnośnie do eksponatów, które mają być umieszczone na wystawie gołębi, drobiu, królików i psów w dniach 30 XI, 1 i 2 XII. br. w domu żołnierza polskiego. Komitet wystawy rozpoczął energiczne przygotowywania około przyozdobienia sal i wygodnego i ciepłego umieszczenia eksponatów. Zgłoszenia wystawców napływają coraz liczniejsze. Deklaracye przyjmuje miejski urząd weterynaryjny (pl. WW. Sw. pałac Larischa) i stała stacya gołębi pocztowych (Podgórze, Krzemionki).

— ODSTAWIENIE ARESZTOWANYCH WYWIADOWCÓW DO SĄDU. Śledztwo policyjne w sprawie aresztowanych wywiadowców policji pozostających pod zarzutem nadużycia władzy urzędowej zostało już co do dwóch z nich ukończone. Aresztowanych wywiadowców Teofila Cyronia i Ignacego Jemeca odstawiono wczoraj do aresztów sądu okr. karnego, zaś trzeci aresztowany Makarucha pozostaje „pod Telegrafem“ do dalszego przesłuchania. Policya przeprowadza obecnie śledztwo przeciw osobom, wmieszanym w tę aferę, a pozostającym na wolnej stopie. Podobno kilku z nich zbiegło z Krakowa.

Mylna opinia miejskiej komisyi cennikowej.

Apel do województwa w sprawie objadów urzędowych.

Magistrat komunikuje nam w sprawozdaniu o posiedzeniu miejskiej komisyi cennikowej (dosłownie):

„Ponieważ jest zasadą, że z obiadów urzędowych powinny korzystać niezamożne sfery z inteligencyi, kształcąca się młodzież i bezrobotni, a tymczasem wkradł (!) się zwyczaj, że z obiadów tych korzysta personal kupiecki, przemysłowy i rzemieślniczy, który to personal wedle umowy pryncypałowie sami żywić winni (?) przeto na zażalenie stow. restauratorów, miejska komisya cennikowa wyraziła opinię, że wspomniany personal z obiadów urzędniczych nie jest uprawniony korzystać".

Ciekawi jesteśmy, dlaczego miejska komisya cennikowa przychyliła się do żądań kilku restauratorów, którzy z korzystania z obiadów urzędowych pragną zrobić „przywilej" pewnych tylko sfer. Chyba na obiady urzędowe w Krakowie nikt nie łakomi się i nie „wkrada" bez faktycznej potrzeby, tzn., jeśli mu bieda porządnie nie dokuczy, bo jakaż jest jakość tych obiadów?! Pozatem trudno sobie wyobrazić by w restauracyach przeprowadzano jakieś specyalne kontrolowanie gości, czy mają prawo korzystać z wątpliwego dobrodziejstwa pp. restauratorów. Spodziewamy się, że województwo odrzuci tę conajmniej dziwną opinię komisyi cennikowej i poleci wydawanie obiadów urzędowych dla wszystkich, którzy z nich muszą korzystać, bez nonsensowych ograniczeń.

* * *

Wczoraj odbyło się posiedzenie miejskiej komisyi cennikowej pod przewodnictwem wiceprezydenta dra Wielgusa. Na konferencyi rozważano kalkulacyę cen pieczywa, mięsa, wędlin i cen potraw restauracyjnych. Komisya oświadczyła się za podwyższeniem robocizny przy pieczywie, obniżyła ceny mięsa o 5 gr na 1 kg i ustaliła ceny maksymalne potraw w restauracyach, oznaczając cenę obiadów urzędowych na 40 groszy. Szczegółowe wnioski komisyi cennikowej zostaną przedłożone województwu do zatwierdzenia.

— **SŁYNNA SENT M' AHESA**, jedyna genialna tancerka tańców wschodnich przybyła już do Krakowa i rozpoczęła próby z orkiestrą. Wieczór odbędzie się w piątek 21 bm.

— **SYMFONIA PATETYCNA I TAŃCE POŁOWIECKIE** wykonane będą na IV. Poranku Symfonicznym pod dyrekcyą W. Berdiajeffa w niedzielę dnia 23 bm.

— **BERTA KIWRINA**, najświetniejsza śpiewaczka doby współczesnej wystąpi w Krakowie w niedzielę 23 bm. W programie pieśni i arye operowe.

— **12. WIECZÓR ARTYSTYCZNY.** W sali Instytutu muzycznego odbywają się nadal wieczory muzyczne, obecnie pod egidą Polskiego Związku muzyczno-pedagogicznego, stojące programowo na wcale wysokim poziomie a gromadzące znaczną ilość słuchaczów. Na ostatnim wykonali pp. Łakocińska i Dr. Schwarzenberg-Czerny sonaty Brahmsa i Pąderewskiego na skrzypce i fortepian, w których wykazali znaczne zgranie i zrozumienie stylu sonatowego, przyczem skrzypek zwracał uwagę ładnym tonem i czystą intonacyą. Nadto występowała znana śpiewaczka p. Mściwojewska, która w kilku pieśniach poważnego repertoaru miała sposobność rozwinięcia swego miłego, dramatycznego sopranu, pewnie i inteligentnie wyszkolonego. Wszyscy wykonawcy byli gorąco oklaskiwnia. A.

— **FAŁSZYWY WYWIADOWCA POLICYI.** Aresztowano Władysława Grzesickiego (lat 26) z Krakowa, który mieszkając w hotelach Wiktorya i Polonia przedstawiał się jako wywiadowca policyi, pozaciągał długi i nie wyrównawszy zaległych rachunków, usiłował zbiec.

ZNOWU SAMOBÓJSTWO SŁUCHACZA UNIWERSYTETU. Onegdaj wieczorem znaleziono w mieszkaniu przy ul. Smoleńsk 26 zwłoki Aleksandra Rybskiego, rodem z Rzeszowa, słuchacza 1-go praw, który prawdopodobnie jeszcze dnia 17 bm. leżąc w łóżku wystrzałem z rewolweru w skroń pozbawił się życia. Dochodzenia celem ustalenia powodu samobójstwa w toku.

— **OLBRZYMIE KRADZIEŻE TOWARÓW TEKSTYLNYCH.** Jak słychać, organa policyi krakowskiej wpadły przed kilku dniami na ślad wielkich kradzieży, dokonywanych już od dłuższego czasu w magazynach przedsiębiorstwa przewozowego „Polski Glob" przy ulicy Wolskiej. Towary, które padły łupem zorganizowanej szajki złodziejskiej przeważnie tekstylia, przeznaczone dla kupców krakowskich, przestawiały podobno wartość setek tysięcy złotych. W sprawie tej aresztowano już kilka osób z personalu pomocniczego i robotników „Polskiego Globu".

Z SALI SĄDOWEJ.

Dalsze zeznania świadków na rozprawie przeciw dyr. Wandzlowi.

W ciągu wczorajszej rozprawy przeciw dyr. Wandzlowi, przesłuchani zostali dwaj świadkowie, a to Adolf Głodowski, przybyły w roku 1923 do Krakowa jako pełnomocnik 112-akcyonaryuszy banku z Detroit w Stanach Zjedn., oraz Włodzimierz Srokowski, dyrektor Polskiego Banku handlowo przemysłowego z czasów jego uruchomienia.

Pierwszy świadek Głodowski podał, podobnie jak świadkowie z poprzedniego dnia, że Wandzel do roku 1919 żył w niedostatku, a dopiero w roku 1920 poczęło mu się lepiej nieco powodzić, jednak zdaniem świadka mógł Wandzel zaoszczędzić najwyżej kilka tysięcy dolarów. Akcyonaryusze banku w Detroit zaniepokojeni brakiem wiadomości o losach swej gotówki, a otrzymując przytem wymijające odpowiedzi od Wandzla nabrali przekonania, że ten nadużył ich zaufania i wszczęli znane kroki u władz polskich. Ważnem było oświadczenie tego świadka, że amerykańscy akcyonaryusze składając pieniądze na założenie banku, czynili to w tej myśli, że dolary ich będą nienaruszalnym kapitałem, podczas gdy pełnomocnik ich dyr. Wandzel zmienił je według swych zeznań natychmiast po przybyciu do Polski na marki.

Świadek Srokowski, zaangażowany przez dyr. Wandzla do zorganizowania biur banku, przedstawił czynności swoje i dyr. Wandzla przed uruchomieniem tej instytucyi oraz sposób założenia ksiąg banku. Nadto podał ten świadek, w jaki sposób dyr. Wandzel uskuteczniał wpłaty kapitału zakładowego, pierwotnie niezanotowane w księgach z tego powodu, że składane były przed 1 października 1921 roku, podczas gdy książki rozpoczęto prowadzić od tego dnia. Dopiero przed objęciem dyrekcyi przez p. Klimczaka zmieniono niezgodnie ze zwyczajami i przepisami handlowemi pierwszą stronę księgi głównej, uwzględniając poprzednie wpłaty dyr. Wandzla, który dnia 31 grudnia 1921 r. złożył oświadczenie, że wpłacił już cały kapitał zakładowy. Znawcy zażądali od świadka szczegółowego materyału na poparcie tych wpisów do ksiąg celem usunięcia szeregu wątpliwości. Świadek Srokowski oświadczył gotowość przedłożenia tego materyału w dniu dzisiejszym.

Przed wyrokiem w procesie przeciw szajce włamywaczy i paserów.

W drugim dniu rozprawy przeciw szajce włamywaczy i paserów, toczącej się na sali rozpraw przysięgłych w krakowskim sądzie okręgowym, przesłuchanych zostało 15 świadków dowodowych którzy przeważnie obciążyli oskarżonych, potwierdzając zarzuty aktu oskarżenia. Na wniosek obrońców dopuścił trybunał kilku świadków odwodowych. Wyrok zapadnie dziś około południa.

Na wczorajszej rozprawie zastępował prokuraturę prok. Michałowski.

Wznowiony proces o szpiegostwo

Przed sądem wojskowym toczyła się wczoraj rozprawa przeciw urzędnikowi wojsk. Hossemu i kap. Zwierowskiemu, oskarżonym o szpiegostwo Przesłuchano kilku świadków, m. in. ppułk. Tileschka, mjra Erteleina, por. Kormana, restauratora Billeta i in. Przy rozprawie fungują dwaj rzeczoznawcy sztabu gen. major Fels...yński i kap. Böhm. Dziś dalszy ciąg.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Poraz 5-ty ukazuje się dzisiaj pełen mocnych efektów dramat Dostojewskiego „Idyota", który stał się największym sukcesem kasowym teatru, i spotkał się z doskonałem przyjęciem krytyki. „Idyota" powtórzony będzie jutro i w sobotę, poczem na kilka dni zejdzie z repertuaru. W niedzielę widowisko A. Walewskiego w 11 obrazach „Krzyżacy", według Sienkiewicza.

— **BAGATELA.** Niezwykle interesująca sztuka Devala „Ukochany", przyjęta entuzyastycznie zarówno przez publiczność jak i przez krytykę, kształtuje się, jako jeden z największych sukcesów dotychczasowego sezonu Bagateli. Na wszystkie przedstawienia „Ukochanego" obowiązują ceny popularne.

— **PREMIERA W OPERETCE NOWOŚCI.** Dziś we czwartek senzacyjna premiera najnowszej operetki Kolla „Mariette" granej na całym świecie z niebywałem powodzeniem z udziałem pp. Czerneckównej, Horbowskiej, Wawrzkowicza, Pilarskiego (juniora), Berskiego, Cybulskiego i Rewskiego. Atrakcyą operetki będzie balet jakiego dotąd u nas nie widziano, z udziałek primaballeriny Nadzieżdiny, Martównej i Ciesielskiego, Nowa wystawa.

— **POŹNIAK-FREUND-SCHUSTER,** świetne trio, które obecnie w Niemczech, Austryi, Włoszech i Hiszpanii cieszyło się ogromnem sukcesami, wystąpi w Krakowie w piątek 21 bm.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Idyota".
Piątek: „Idyota".

BAGATELA

Czwartek: „Ukochany".
Piątek: „Ukochany".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI"

Czwartek: „Marietta" (premiera).
Piątek: „Marjetta".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

REDUTA: „Na rozdrożu" (Dwa głosy), dramat francuski (nowość).

WARSZAWA: „Prawo pierwszej nocy", dramat w 7 aktach i „Ja się nie ożenię" kom. w 5 akt. w gł. roli Fatty.

NOWOŚCI: „O czem się nie mówi".

WANDA: „O czem się nie mówi".

UCIECHA: „Popioły zemsty" (Ślub krwi, dramat w 12 akt. W gł. roli Norma Talmadge.

SZTUKA: „Szał", dram. awant. 2 serye. W głównej roli Dorota Gish.

NADESŁANE.
Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Z okazyi zaręczyn p. Leona Błońskiego z Podgórza z p. Manią Feigżanką z Wiśnicza gratulują serdecznie

Sch. Horowitzowie z Podgórza.

Z okazyi zaręczyn naszej siostry p. Reginy Brandwein z Rzeszowa z p. Izydorem Günsburgiem ze Sanoka gratulują serdecznie

1288 **Brandweinowie.**

Przegląd gospodarczy

Nowe banknoty 20-złotowe

Warszawa, 18. 11 PAT. Bank polski zawiadamia, że z dniem 17 listopada 1924 puszczone zostaną w obieg bilety 20 złotowe II. emisyi. Rysunki i wymiary obrazu biletów II. emisyi są takie same jak biletów I. emisyi, a różnica palega na tem, że

1) bilety I. emisyi wykonane zostały na papierze lekko rypsowanym (wytłaczana drobna kratczka), bilety zaś II. emisyi na papierze gładkm.

2) Seryę i numer na biletach II. emisyi umieszczono na dole, pod medalionami z lewej strony serya, z prawej zaś numer, podczas gdy w biletach I. emisyi tak numer jako też i serya powtórzone są dwukrotnie u dołu i u góry biletu.

3) Tekst przedniej strony biletu II. emisyi brzmi: „Bank Polski Dwadzieścia Złotych. Warszawa, 15 lipca 1924. Prezes banku: Karpiński, Naczelny dyrektor Dr Mieczkowski, Skarbnik Orczykowski.

Strony odwrotne:

„Bilety banku polsiego są prawnym środkiem płatniczym. Podrabianie biletów ,usiłowanie podrabiania, puszczanie w obieg lub usiłowanie puszczenia w obieg podrobionych biletów podlega karom wymienionym w art. 50-m statutu Banku“.

—o-o—

KARTEL NAFTOWY. Układ koncowy w sprawie dojścia do skutku Polskiego Kartelu naftowego, o czem pisaliśmy wczoraj, podpisany został dziś w Krakowie. W ostatniej chwili udało się pozyskać akces wielkiej f-y Gartenberg et Schreyer, która najdłużej przeciw kartelowi oponowała. Do powstania Kartelu parł rząd, który jak wiadomo sam jest znacznym producentem (Polmin). Z kół przemysłowych informują nas, że w związku z powstaniem Kartelu mają być zniżone taryfy przewozowe dla nafty, a w skutku ma nastąpić obniżenie cen nafty.

Konsumenci... czekają.

DŁUGOTERMINOWE KREDYTY BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO. Centrala banku w dalszym ciągu prowadzi rokowania z przedstawicielami większej new-jorskiej firmy budowlanej, w sprawie udzielenia długoterminowego kredytu budowlanego w wysokości 10-ciu milionów dolarów.

Przedstawiciele tej firmy — która niestety do największych nie należy — bawią w Warszawie. Jako jeden z warunków stawiają Amerykanie żądanie, by roboty prowadzone były pod naczelnem kierownictwem inżyniera amerykańskiego. Pozatem personel oraz materyały budowlane miałyby być pochodzenia polskiego.

Stwierdzić należy, iż jest to dopiero pierwsze realne usiłowanie wejścia na amerykański rynek finansowy, na warunkach niekompromitujących.

ZMIANA ROZPORZĄDZENIA O LICHWIE PIENIĘŻNEJ. Zgodnie z rozporządzeniem o lichwie pieniężnej z dnia 18 września br. banki mają prawo oprócz 2 proc. miesięcznie pobierać tytułem zwrotu własnych kosztów 12 proc. rocznie aż do odwołania.

Ponieważ okazało się, iż niektóre banki zbyt szeroko korzystają z tego przejściowego uprawnienia i pobierają w ogromnej większości wypadków 3 proc. bez względu na własne rzeczywiste koszta, Rząd ma zamiar zarządzenie swe co do 12 proc. rocznie tytułem zwrotu kosztów cofnąć, pozostawiając jedynie bankom możność zaliczania pewnych rzeczywistych kosztów jako to porto i stemple.

KONWENCYA POLSKO — WŁOSKA. Firmy polskie mające wierzytelności względnie zobowiązani wobec firm włoskich oraz odwrotnie z tranzakcyj zawartych przed 10 kwietnia 1919 r. w koronach austryackich — zechcą nadsyłać zgłoszenia Izbie handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Należytości asekuracyjne nie ulegają zgłoszeniom.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 19 listopada.

Tendencya dla akcyj nieco słabsza przy bardzo małym ruchu.

Na pogiełdziu zaledwie kilka transakcyj. Nafta Krosno 0.32, Węglówki 0.03—0.02 i pół, Jaworzno 15.

Waluty: N. Jork 5.19 i jedna czwarta, Amsterdam 209 i pół, Wiedeń 7.35, Paryż 27.65, Praga 15.59.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye 19 XI.	Transakcye 18 XI.
Polski Bank Przem. I-VII	—	0·33
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	0·31	—
Ziemski Bank Kredyt.	0·17—0·14	—
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	6·40—6·50
Polskie Tow. Handl.	0·36	0·34—0·35
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Pharma“ Mag. Jawornicki	—	0·30
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	10·10—9·70	9·75—10·00
H. Cegielski, Poznań	0·54	0·56
Parowozy I—V.	—	0·33
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żol.	0·61	0·60—0·61
Zakłady amunic. „Pocisk“	—	—
„Górka“ fabryka cemen u	16·15	—
Sierszańskie Zak. Gor. S. A.	4·45—4·40	4·50—4·55
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	2·80—2·75	3·00—2·87
Polska Nafta	0·69	0·68—0·70
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	0·44—0·42	0·40
„Oikos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny	—	0·80
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	—	0·08
Fabr. przet. tł. w Trzebini	—	8·25
„Azot“ I—IV.	—	—
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Przemysł spir.	0·76	0·75
Fabr. cukru w Chodorowie	5·10	5·10
Cukrownia Chybie I.	6·60	—
A. Piasecki	—	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—	0·56
Elektr. w Sierszy I-IV	0·24	0·24
S. ... Niemojowski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Giełda warszawska z dnia 19 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 521 bony złote 097 pożyczka złota 650—660 milionówka 071—072 pożyczka dolarowa 340.

Czeki: Belgia trnaz. 2515 Holandya tranz. —— Londyn tranz. 2409 Nowy Jork tranz. 518 1/2 Paryż tranz. 2724 Praga tranz. 1551 1/2 Szwajcarya tranz. 100·20 Wiedeń tranz. 735 1/2 Włochy tranz. 2250.

Giełda warszawska z dnia 19 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków —— Bank Przemysłowy Lwow —— Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 620—600 Puls ——— Wild ——— Cukier Warszawa 315—320 Cegielski 050—054—053 Ursus 170—170 Parowozy 032—033 Zawiercie 2000 Żegluga —— Polska nafta —— Siła i Światło 045—046 Ćmielów 050 Starachowice 207—202—203 Pocisk 1— Zieleniewski 950—975 Żyrardów 13 1/4 Chodorów 515.

Lwów, 19. 11 PAT. Giełda. Akcye. Bank hipot. 0.58—0.57, bank przem. 0.33—0.32, bank ziemski kred. 0.20—0.15, browary 9.25—8.90, Chodorów 5.30—5.20, Chybi 6.55, Cegielski 0.60—0.57, Górka 16.25, nafta 0.64—0.63, tow. bud. 0.30—0.29, Rakszawa 2.10, Siersza elektr. 0.24, Tepege 2.65, Sole potasowe 3.60—3.65, Zieleniewski 9.75, Ćmielów 0.49—0.51, Ojkos 2.20—2.15.

Giełda wiedeńska z dnia 19 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28520 Zagrzeb i Belgrad 1027 Berlin 16850 Bruksela 3434 Budapeszt 0490 Bukareszt 361 Chrystiania 10480 Kopenhaga 12480 Londyn 328800 Madryt 9620 Medyolan 3064 Nowy Jork 70935 Paryż 3717 Praga 2117 Sofia 516 Sztokholm 18930 Warszawa 13600—13700 Zurych 13685 Dolary 70460 Belgijskie 3390 bułgarskie 500 duńskie 12330 marki niemieckie 16640 angielskie 327000 francuskie 3685 holenderskie 28200 włoskie 3035 jugosłowiańskie 1 2; norweskie 10350 polskie 13550—13690 rumuńskie 3;6 szwedzkie 18720 szwajcarskie 13;40 hiszpańskie 9510 czeskie 2106 węgierskie 9290 tureckie 36000.

Papiery lokacyjne. Renta majowa 3000 austr. renta kor. 3000, renta lutowa 3100, węg. renta złota 5600, losy tureckie 420000, prior. kol. poł. 495000 Kolej połndn. 58900.

Zieleniewski 139.000 Silesja —— Galicja 1,495.000 Siersza 6;000. Bank Małopol. 5300 Bank hipot. 8500 Portland cement 380.000.— Nafta 207000. — Browary lwowskie 124.000 Tepego 34—36.

Zurych 19 bm. (PAT). Zamknięcie giełdy. Berlin 1·2360 (za 1 miliard) Holandya 208 00 Nowy Jork 519— Londyn 2304, Paryż 27·24 Medyolan 22·50 Praga 15·50 Budapeszt 00070, Bukareszt 2·75 Belgrad 7·57 1/2, Sofia 3·75 Warszawa 100 Wiedeń 0·0073 15.

MONOPOL ZAPAŁCZANY. Ze strony urzędowej zawiadamiają, że w najbliższych dniach zakończone będą prace nad projektem ustawy o monopolu zapałczanym i że projekt ten jeszcze w bieżącym tygodniu wpłynie na Radę ministrów.

Sprawdza się tedy podana przez nas przed paru tygodniami wiadomość, że wprowadzenie monopolu zapałczanego jest już zadecydowane. Ciekawi jesteśmy na jaką znowu gałąź produkcyi przyjdzie teraz kolej?

Nowy poseł austryacki w Paryżu

Wiedeń, 19. 11 PAT. Dzienniki donoszą, że dotychczasowy austryacki minister spraw zagranicznych dr Grünberger obejmie stanowisko posła austryackiego w Paryżu.

Los Angelos bez wody.

Nowy Jork, 19. 11 PAT. Kilkudziesięciu farmerów prowadzących spór z władzami kalifornijskiemi z powodu opłat za wodę, wstrzymało dopływ wody do miasta Los Angelos, grożąc w razie nieprzyjęcia ich postulatów zniszczeniem wodociągów.

— Jak donoszą z Włoch panują tam od kilku dni silne mrozy. Zanotowano dużo opadów śnieżnych.

ILE AUT KRĄŻY W KOLONIACH FRANCUSKICH. Przez 9 miesięcy roku 1924 wysłała sama Francya 4754 automobilów do swych kolonij.

Z tego w Algierze jest 3248, 882 w Indochinach, 408 w Marokku, 101 w Tunisie, 55 w Madagaskarze; 472 aut pracuje jako auta ciężarowe. Łącznie wysłano od stycznia do października 5,226 samochodów.

Przewodnik handlowy i przemysłowy.

Wózki dziecięce „Brennabor“
Zastępstwo: S. i H. Weltstein, Kraków, Szpitalna 5. Tel. 4216.

KAMIZELKI SWEATRY I KASAKI L. MARGULIES (Z. Mahler) Kraków, Grodzka 17 (róg pl. WW. Świętych)
Istniejący od r. 1875 — znany największy skład towarów pończoszkowych, bielizny, konfekcyi damskiej i dziecięcej.

Koronki i hafty poleca w wielkim wyborze
Breit i Nowomiast, Kraków, Stradom 23. Tel. 2222. Rok zał. 1905. Hurtownie i częściowo!

CHLORODONT

OBUWIE
marki **DALMO**
oryg. Goodyear Welt w jakości i trwałości niedoścignione.
Hurtownie
COHN i LIEBESKIND
Kraków, Gertrudy 26

Artykuły gosp.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości
A. SATTLER
GERTRUDY 24.
Tel. 4162. Tel. 4162.

DELIKATESY

Wojciech Olszowski
Kraków, Mały Rynek
poleca masło deserowe najlepszej jakości. Sery krajowe i zagr. Sardynki francuskie, włoskie i portugalskie. Łosoś wędzony i marynowany. Pstrągi i inne maryhaty rybne. Jednorazowa próba przekona każdego o jakości.

FUTRA

Jakób Löffler, ul. Starowiślna 10. Pracownia futer przyjmuje wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące.

Futer największy wybór w doborowym gatunku po niskich cenach poleca firma:
ANTONIEGO TRĄBKI Syn
Kraków, ul. Szewska L. 12.
Telefon 3464.

FORTEPIANY

Z. RABA NAST.
Kraków, ul. św. Anny 3
fortepiany i pianina firm światowej sławy.

GALANTERYA

Dla reklamy sprzedaję rękawiczki glacé zagr. markę „Mignon“ w najlepszym gatunku po zł 5·80 JULIUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5, Telefon 2194, Rok założenia 1897.

MAKS BECKMAN
Kraków, Stradom 27
poleca trykotaże prof. Dra Jaegera oraz kalosze i śniegowce szwedzkie.

S. Gutter i A. Brenner
Kraków, Dietla 36.
polecają hurt. w wielkim wyborze zabawki dziecięce oraz ozdoby na drzewka.

A. Wachsman
Kraków, Krakowska L. 7,
poleca hurt. na sezon zimowy trykotaże i galant. wełnianą.

Henryk LEIDNER i Ska
Kraków, Stradom 6
poleca hurtow. i częściowo włóczki wszelkiego rodzaju

JEDWABIE

DOM MODY
S. SPIRA
Grodzka 4, Tel. 2265.
Hurtownie i częściowo.

I. H. Wächter, Kraków
sprzedaż detailicz. Floryańska 31
sprzedaż hurtowna Miodowa 1
poleca towary zagr.: materye wełniane, jedwabie, płótna, zefiry itd. — Ceny konkurencyjne

KAPELUSZE

Pierwsza Krakowska Fabryka Kapeluszy Słomkowych i Filcowych S. Wiener, ul. Krowoderska 73, Telefon Nr. 4115 i 4153.

KORALE

Dżety, korale, perły
H. Oppenheim i Syn
Kraków, STRADOM 13
Telefon 4218.

KONF. DZIECIĘCA

Modele zagraniczne, kamizelki męskie i damskie, pończochy poleca Markfeld, Kraków, Senacka 9.

KSIĘGARNIA

A. FAUST Kraków Krakowska 13
KSIĄŻKI HEBRAJSKIE.

Manufaktura

Maurycy Sternberg, Sienna L. 1. Wielki wybór manufaktury, specyalnie kamgarnów bielskich

S. Lustbader, Kraków
pl. Dominikański 4, Tel. 1370
Fabryczny skład sukna, kamgarnów i szewiotów ang., bielskich i łódzkich.
Ceny fabryczne.
Sprzedaż hurt. i detajliczna

HIRSCH i ADOLF EDER
SKŁAD SUKNA
Kraków, pl. Dominikański 2. Tel. 2257.

GRODZKA 42
SKŁAD SUKNA
CELNIK i KRISCHER
Telef. 3219. Kraków.

Leon Braciejowski
poleca:
PŁASZCZE i KOSTYUMY
Grodzka L. 5.

MEBLE

Meble stylowe luksusowe, biurowe, dekoracye wnętrz poleca M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek 2, Telefon 4136.

MASZYNY

Irwing, Kraków, Grodzka L. 60 maszyny do szycia, rowery z długoletnią gwarancyą, dogodne warunki.

NARZĘDZIA

Wszelkie narzędzia do nabycia najtaniej!
Salomon Nattel
Kraków, ul. Agnieszki 10.
Telefon Nr. 4252.

PAPIER

S. Neuman, Dietla 55. Tel. 1019
poleca po cenach fabrycznych tapety, bibułę, krepę, pozłótkę, obrazki itd.

Grünspan & Gerber
fabr. skład papieru i tektur
Plac Nowy 7. — Tel. 4400

PORCELANA

Porcelanę, kryształy, szkło i lampy poleca:
H. Statter Kraków
Grodzka L. 39.

SZKŁO

Pierwsza małopolska fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków, Grodzka 60, Telef. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

LUSTRA meblowe,
LUSTRA galanteryjne
SZKŁA szlifowane poleca tanio wytwórnia luster
Bracia Kalmus, Kraków, **Starowiślna 69.** Tel. 2152

SPEDYCYA

Cracovia Sp. transportowa Dom spedyc.-komisowy Kraków, Grodzka 60, Tel. 4078, Wiedeń II., Praterstr. 13, Tel. 40.416. Sp. transp. Cracovia Grünberg & Co.

Langer i Nadel
Kraków, ul. Zielona 3.
Ekspedycye, clenie, zaliczkowanie, inkaso.
Oddz. wiedeński: Brüder Weisler Langer & Nadel, Wien II., Ob. Donaustrasse 101.

WĘGLE

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo
Polska Spółka Węglowa
Andrzeja Potockiego L. 8
Telefon Nr. 4075.

ZAKŁAD KRAWIEĆ.

Nowo otwarty
S. STEINER
Pawilon „Astorya“ vis a vis boiska „Makkabi“

ŻELAZO

Skład żelaza
i artykuły metalowe
S. SATTLER
Kraków, Stradom 13

ZŁOTO-SREBRO

Bożego-Ciała 4
(róg ul. Dietlowskiej) —
Goldstein i Grünberg
złoto, srebro, brylanty.

OJA PARFUMERIE — PARIS
Józef Lax i Syn, Kraków, Zwierzyniecka 6

FORTEPIANY PIANINA, FISHARMONIE — SKŁAD **HELENA SMOLARSKA**
KRAKÓW, ULICA SZEWSKA L. 9. — Telefon 4365.
Sprzedaż na raty do 8 miesięcy. Wybór olbrzymi.

FUTRA! Pierwsza i największa hurtownia w Polsce **FRÖHLICH i Ska** Dom komisowo-handlowy FUTRA!
Adres telegr.: Fröhlichko Kraków. KRAKÓW, UL. STANISŁAWA L. 7. — Tel. 4363.

FUTRA! **Pierwsza i największa hurtownia w Polsce JÓZEF PEISSNER**
Centrala: **Kraków,** Krakowska 4. — Tel. 2120 i 4552. — Filie: **Kraków,** Grodzka 60 i **Lipsk,** Nordstrasse 19
Własna garbarnia. Największy wybór skór baranich, zagranicz., a mianowicie: siedmiogrodzkich, bułgarskich i jugosłowiańskich. FUTRA!

ADOLF BRACIEJOWSKI
poleca płaszcze i kostyumy 2307
Kraków, ul. Grodzka L. 4.

Drobne ogłoszenia.

Żydowska maszyna do pisania zupełnie nowa do sprzedania. Wiadomość z grzeczności Łobzowska 47, II. piętro p. Beilingerowa. 2329

Praktykantkę przyjmie Striker Sienna 11. Zgłoszenia: Sebastyana 28, II. piętro od 2—3 popołudniu, 1288

Praktykantki sklepowej poszukuje firma N. Bohrer, Floryańska 27. 2336

Inteligentna rodzina wynajmie zaraz pokój młodej panience. Bliższa wiadomość: Zyblikiewicza 19, I. p. drzwi na lewo. 1289

Abażury artystyczne, gotowe oraz na zamówienie. Wytwórnia Sławkowska 30, I. p. Telefon 2046 1303

Siatki bawełniane do łóżeczek dziecięcych wszystkich wymiarów wyrabia Pucheiski. Szewska 18, II. p.

Poszukuje się chłopca do posług jakoteż rozwożenia maszyn na stałą posadę. Zgłoszenia: S. Blitz, Krakowska 30. 1292

BEN-HUR
Kraków, skrytka pocztowa 114

REKLAMA dźwignią :: handlu ::

Poszukuje się mechanika specyalisty na stałą posadę mającego za sobą praktykę z działu maszyn do szycia mają pierwszeństwo. 1292 Zgłoszenia:
S. Blitz, Kraków, Krakowska 30.

Wyprzedaż towarów galanteryjnych
z powodu likwidacyi po cenach bardzo niskich.
Wiadomość u portyera „Hotelu Müllera“, Kraków, Dietlowska 41, I. piętro. 1291

Ważne dla kupców, cukierników i kramarzy!

Wielka wyprzedaż
nalepek, obrazków, aniołów, szopek, pozłotek, gwiazdek, ścianek, złotych sznurów, kalendarzy, książeczek dla dzieci, pocztówek na św. Mikołaja, Boże Narodzenie, Nowy Rok i t. d. **po bardzo niskich cenach, póki zapas starczy,** w składzie papieru
Henryk Klein, Kraków, **Lubicz 3,** I. p.
2325 otwarte od 9—4 bez przerwy

Żądać wszędzie!

Żądać wszędzie!

Kalosze i Śniegowce Tretorn
NAJLEPSZY WYRÓB
Wszechświatowej marki
„TRETORN“ Spółka Akcyjna
Warszawa, Leszno 2. Tel. 101-47, 45-21.
Oddział; Kraków, Stradom 16. Tel. 40-13.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart: Red. odpow. Jakób Freund, Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 6.